

Анастасія С. Полторак, Михайло Й. Головко

МЕХАНІЗМ РЕФОРМУВАННЯ СИСТЕМИ ОПОДАТКУВАННЯ ПРИБУТКУ ЮРИДИЧНИХ ОСІБ В УКРАЇНІ В УМОВАХ ФІСКАЛЬНОЇ ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ

У статті виокремлено унікальні характеристики основних елементів класичної та запропонованої форм оподаткування прибутку юридичних осіб в Україні. Проаналізовано особливості об'єкту оподаткування податком на виведений капітал порівняно з класичною системою оподаткування прибутку підприємств, досліджено систему поглядів на сутність економічної категорії «фінансовий механізм трансформації системи оподаткування прибутку юридичних осіб» та представлено її авторське трактування, розроблено фінансовий механізм трансформації системи оподаткування прибутку юридичних осіб шляхом імплементації податку на виведений капітал.

Ключові слова: податок на прибуток; податок на виведений капітал; податкова система; податкова реформа; фіскальна децентралізація.

Рис. 4. Літ. 15.

Анастасія С. Полторак, Михаил И. Головко

МЕХАНИЗМ РЕФОРМИРОВАНИЯ СИСТЕМЫ НАЛОГООБЛОЖЕНИЯ ПРИБЫЛИ ЮРИДИЧЕСКИХ ЛИЦ В УКРАИНЕ В УСЛОВИЯХ ФИСКАЛЬНОЙ ДЕЦЕНТРАЛИЗАЦИИ

В статье проанализированы уникальные характеристики основных элементов классической и предложенной форм налогообложения прибыли юридических лиц в Украине. Представлены особенности объекта налогообложения налогом на выведенный капитал по сравнению с классической системой налогообложения прибыли предприятий, исследована система взглядов на сущность экономической категории «финансовый механизм трансформации системы налогообложения прибыли юридических лиц» и представлена ее авторская трактовка, разработан финансовый механизм трансформации системы налогообложения прибыли юридических лиц путем имплементации налога на выведенный капитал.

Ключевые слова: налог на прибыль; налог на выведенный капитал; налоговая система; налоговая реформа; фискальная децентрализация.

Anastasiya S. Poltorak¹, Mykhailo Y. Holovko²

MECHANISM OF REFORMING THE SYSTEM OF CORPORATE PROFIT TAX IN UKRAINE UNDER FISCAL DECENTRALIZATION

The article analyses the unique elements of the classical and proposed forms of corporate profit tax in Ukraine. Peculiarities of taxation object under exit capital tax are compared with the classical system of taxation of corporate profit tax. Views on the essence of the economic category "financial mechanism of transformation of corporate profit tax" is examined and authors' interpretation is presented along a financial mechanism for transforming the system of taxation of corporate profits on divested capital.

Keywords: corporate profit tax; divested capital tax; taxation system; tax reform; fiscal decentralization.

Peer-reviewed, approved and placed: 10.06.2017.

¹ Mykolayiv national agrarian university, Mykolayiv.

² European University, Kyiv.

Постановка проблеми. Класична модель оподаткування прибутку юридичних осіб, яка на даний час функціонує в Україні, є доволі стандартною як щодо податкової бази, так і щодо ставки податку, однак в сучасних умовах розвитку вітчизняних податкової та бюджетної систем вона потребує серйозних коригувань через наявність суттєвих проблем (в т. ч. розповсюджені практики перенесення величезних сум збитків на майбутні періоди, високе адміністративне навантаження на суб'єкти господарювання і контролюючі органи, наявність тенденцій до зниження фіскальної ефективності податку), комплекс яких обґрунтовує доцільність реформування діючої системи оподаткування прибутку шляхом запровадження податку на виведений капітал та, відповідно, розробку механізму реформування системи оподаткування прибутку юридичних осіб в Україні в умовах фіскальної децентралізації.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблеми дослідження механізму реформування системи оподаткування прибутку юридичних осіб в Україні приділяли увагу наступні зарубіжні автори: К. Брукс, Ц. Гілленбранд, К. Годфрей, К. Монеї – під час виокремлення зв'язку між фінансовими показниками та корпоративним податком [11; 218-248]; О. Бетлій, Р. Джучі, Д. Заха, Т. Оттен, – в процесі надання рекомендацій щодо доцільності зміни класичної системи оподаткування прибутку в Україні [4]; Ш. Мітра [14; 117-127]; Н. Джемелл, Д. Креди [12, 614-625] та інші дослідники.

Крім того, ключові аспекти розробки механізму реформування системи оподаткування прибутку досліджувались такими вітчизняними економістами: Ю. Циганюк [9] – у процесі аналізу наслідків введення податку на виведений капітал в Україні; Т. Сичюк, А. Кравчук [15; 24-25] – під час представлення податку на розподіл прибутку як альтернативи класичній моделі; І. Тапунова [8], В. Черкашин [10] – під час виокремлення особливостей трансформації системи оподаткування на основі Естонської моделі. Крім того, Н. Бакеренко [1], Г. Груба [2; 144-147], А. Полторак [6; 50-54; 7; 51-55], А. Півень [5; 121-126] приділили увагу розробці ключових елементів фінансових механізмів у різних сферах економіки.

Високо оцінюючи ґрунтовні результати фундаментальних досліджень у сфері реформування податкової системи, зазначимо, що проблеми реформування системи оподаткування прибутку юридичних осіб в Україні, що дозволить подолати системні недоліки класичної моделі оподаткування прибутку та буде сприяти підприємницькій та інвестиційній активності в країні, є актуальними.

Мета дослідження. Основні завдання даного дослідження полягають у порівнянні основних елементів класичної та запропонованої форми оподаткування прибутку юридичних осіб в Україні, аналізі особливостей об'єкту оподаткування податком на виведений капітал порівняно з класичною системою оподаткування прибутку, дослідженні системи поглядів на сутність економічної категорії «фінансовий механізм трансформації системи оподаткування прибутку юридичних осіб» та представленні її авторського трактування, розробці фінансового механізму трансформації системи оподаткування прибутку юридичних осіб.

Основні результати дослідження. Рівень фіскальної ефективності класичного податку на прибуток є питанням експертних дискусій не тільки в Україні. Так, на міжнародному рівні проблема ухилення від оподаткування прибутку є

актуальним питанням через існування тенденцій переміщення прибутку (особливо це стосується суб'єктів господарювання з високим рівнем прибутку) до країн з пільговими режимами оподаткування прибутку, що негативно впливає на фіскальну ефективність класичної форми податку на прибуток.

Виокремимо та проаналізуємо основні елементи класичної та запропонованої форми оподаткування прибутку юридичних осіб в Україні (рис. 1).

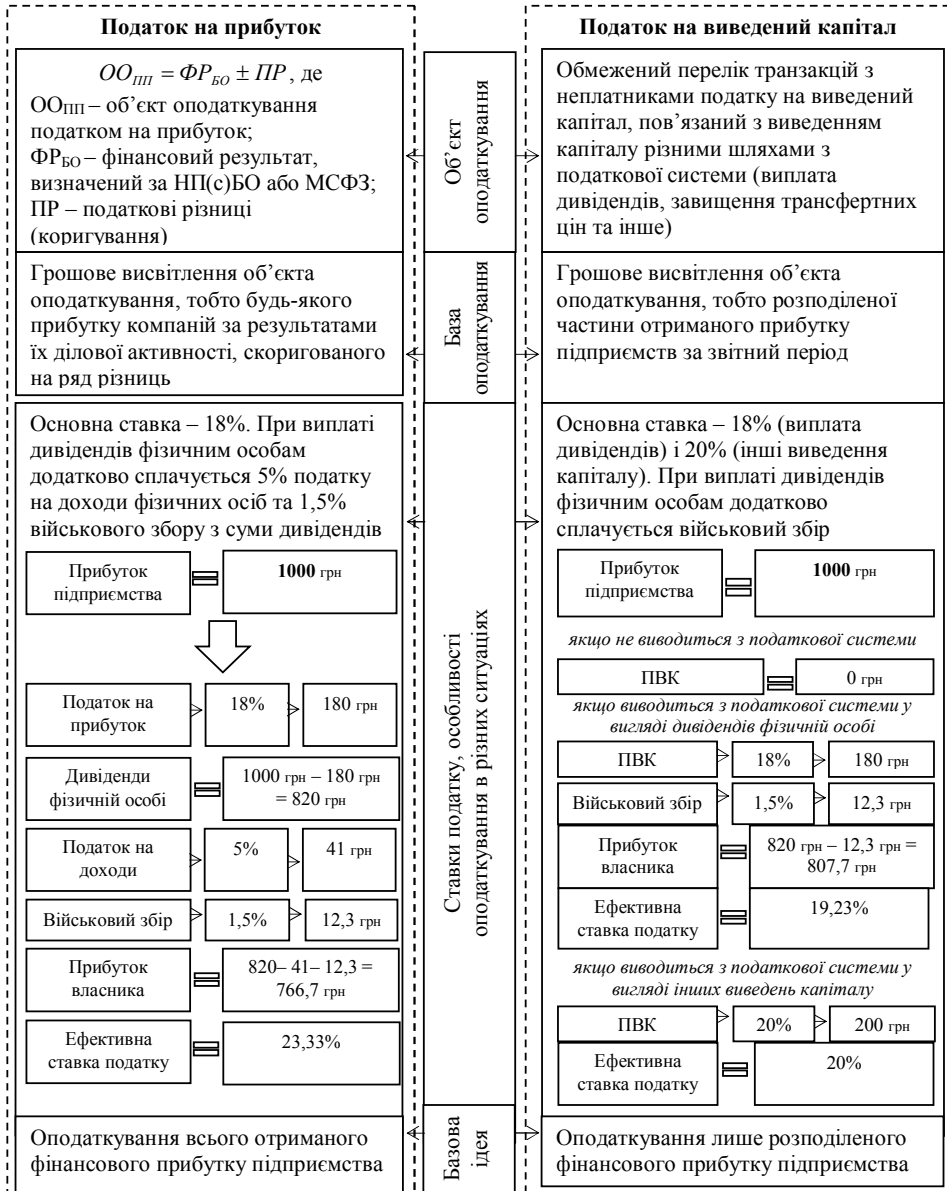

Рис. 1. Основні елементи класичної та запропонованої форми оподаткування прибутку юридичних осіб в Україні, узагальнено авторами

Порівнюємо діючу ефективну ставку податку на прибуток з аналогічними ставками традиційного податку на прибуток в інших країнах світу та представимо її розміри на рис. 2.

Рис. 2. Середні діючі ефективні ставки податку на прибуток в країнах світу, представлено авторами

Вперше запропоновану до імплементації в Україні форму оподаткування прибутку юридичних осіб запровадила Естонія у 2000 р., замінивши класичну форму прибуткового оподаткування на податок на виведений капітал [4; 1], особливістю якого є оподаткування не отриманих фінансових прибутків суб'єктів господарювання, а розподіленого прибутку, в т. ч. виплачених дивідендів. Зауважимо, що в рейтингу «Doing Business-2017» Естонія займає 12-те місце, тоді як Україна – лише 80-те. На початку 2017 р. аналогічну форму прибуткового оподаткування юридичних осіб запровадила і Грузія. В Україні законопроект щодо запровадження податку на виведений капітал було розроблено О. Шеміткіним та Т. Шевцовою та підтримано головою комітету з питань податкової та митної політики Н. Южаніною.

Заміна класичної системи прибуткового оподаткування податком на виведений капітал, по-перше, сприятиме збільшенню інвестицій через те, що оподатковується не весь отриманий прибуток, а лише та його частина, яка фактично сплачується фізичним особам у вигляді дивідендів, та капітал, що остаточно залишає податкову систему, а по-друге сприятиме зменшенню адміністративного навантаження через те, що об'єктом податку на виведений капітал є обмежений перелік транзакцій з неплатниками податку, пов'язаний з виведенням капіталу різними шляхами з податкової системи, а не всі фінансові прибутки суб'єктів господарювання.

Розглянемо особливості об'єкту оподаткування податком на виведений капітал порівняно з класичною системою прибуткового оподаткування на рис. 3.

Рис. 3. Особливості об'єкту оподаткування податком на виведений капітал, представлено авторами

Зазначимо, що в проекті Шемяткіна/Шевцової передбачено застосування ставок податку на рівні 15%-20%, що, на нашу думку, є дискусійним моментом через те, що мінімальна ставка є нижчою за ставку податку на доходи фізичних осіб. Крім того, законопроект передбачає скасування військового збору з сум дивідендів, що також, на нашу думку, може спричинити негативний вплив на фіскальну ефективність податкової системи.

Зауважимо, що естонській досвід застосування податку на виведений капітал підтверджує, що занепокоєння низки дослідників щодо обмеження вільного руху капіталів порушить фундаментальні принципи, гарантовані Європейським Союзом, та відповідність оновленої системи оподаткування прибутку юридичних осіб міжнародним угодам та зобов'язанням, є марними. Так, податок на виведений капітал не суперечить Угоді про Асоціацію з ЄС, принципам ОЕСР щодо розмивання визначеної податкової бази та виведення отриманого прибутку з-під оподаткування, принципам BEPS і чинним міжнародним договорам щодо уникнення подвійного оподаткування.

Проаналізуємо систему поглядів на сутність економічної категорії «фінансовий механізм» та представимо авторське трактування категорії «фінансовий механізм трансформації системи оподаткування прибутку юридичних осіб». Більшість сучасних науковців інтерпретують дефініцію «механізм» як спосіб, який описує певний порядок досліджуваного виду діяльності, або як «систему» [3; 355]. Зауважимо, що ефективність функціонування будь-якої системи залежить від ефективності взаємодії її підсистем, впливу її суб'єктів на об'єкти. Так, механізм з метою досягнення стратегічної мети повинен визначати упорядкованість діянь під час взаємодії суб'єктів досліджуваної системи з зовнішнім середовищем.

Застосування в сучасній науковій літературі таких економічних категорій як «фінансовий механізм», «економічний механізм», «фінансово-економічний механізм» та їх взаємопорідненість спричинили існування множини наукових поглядів сучасних економістів і на конфігурацію сутності економічної категорії «фінансовий механізм», в т. ч. через: сферу застосування; характер відносин, які реалізуються; рівень формування та функціонування; структурний зміст; широту трактування [7; 51-55].

На думку Г. І. Груби [2; 144], фінансовий механізм є сукупністю визначених методів та форм формування та використання фондів фінансових ресурсів задля забезпечення потреб державних структур, а також суб'єктів господарювання і домогосподарств.

Актуальною є думка А. І. Півня [5; 121-126], який пропонує реформувати в єдину систему економічний і фінансовий механізми з метою зростання ефективності управління економікою. Базисом такого механізму є система методів, важелів, інструментів, форм і прийомів, які характеризують його ефективне функціонування та на основі яких відбувається процес регулювання визначеною сферою та вплив на економічний розвиток держави.

На нашу думку, фінансовий механізм трансформації системи прибуткового оподаткування юридичних осіб виконує функції специфічної галузі управління, орієнтованої на формування системних підстав відновлення економіки держави, серед яких:

- планування оптимального обсягу трудових, фінансових та інших ресурсів для ефективного адміністрування податку на виведений капітал;
- прогнозування обсягів податкових платежів до дохідної частини бюджетів України від оподаткування податком на виведений капітал через моніторинг впливу екзогенних та ендегенних факторів;
- організація безперервного процесу адміністрування податку на виведений капітал та наповнення за рахунок нього бюджетів України;
- контроль за правильністю оподаткування транзакцій, що є об'єктом оподаткування податком на виведений капітал;
- регулювання інвестиційної привабливості вітчизняних підприємств, оновлення матеріально-технічної бази суб'єктів господарювання;
- стимулювання підприємницької активності в країні, особливо малих підприємств, що розвиваються, через надання їм можливості самостійного коригування часу сплати податку або інвестування у господарську діяльність.

Крім того, в основу побудови фінансового механізму має бути покладено принципи трансформації системи оподаткування прибутку юридичних осіб шляхом запровадження податку на виведений капітал, а саме: справедливості; фіскальної ефективності; простоти адміністрування; зменшення дискреційних можливостей; збільшення інвестиційної привабливості; гнучкості та зручності; збалансованості інтересів; фіскальної децентралізації; відповідності міжнародним угодам та зобов'язанням.

Ефективність представлених принципів трансформації системи оподаткування прибутку юридичних осіб та реалізованих функцій становить базу методології функціонування фінансового механізму трансформації системи прибуткового оподаткування юридичних осіб шляхом запровадження податку

на виведений капітал, забезпечує досягнення стратегічної мети завдяки виконанню завдань суб'єктами механізму.

Об'єктами фінансового механізму трансформації системи прибуткового оподаткування юридичних осіб є основні елементи системи оподаткування прибутку юридичних осіб; система навчання персоналу контролюючих органів; дохідна частина бюджетів України; інвестиційна активність в країні. Направленість фінансового механізму трансформації системи прибуткового оподаткування юридичних осіб на управління вищевказаними об'єктами здатна забезпечити дієвість механізму шляхом взаємодоповнення, узгодженості та цілеспрямованого впливу на функціонування елементів механізму.

Суб'єктами фінансового механізму трансформації системи прибуткового оподаткування юридичних осіб є: Верховна Рада України, яка фактично формує законодавчо-нормативну базу загальної та спеціальної дії, у т. ч. в сфері оподаткування; органи виконавчої влади (Державна фіскальна служба України; Міністерство фінансів України та інші), які забезпечують дію механізмів стягування податків, здійснюють контроль за дотриманням законодавства та інше.

Представимо фінансовий механізм трансформації системи прибуткового оподаткування юридичних осіб у напрямі запровадження податку на виведений капітал на рис. 4.

Проаналізуємо економічний, адміністративний та фіскальний впливи трансформації класичної системи прибуткового оподаткування в податок на виведений капітал.

По-перше, очікується отримання позитивного впливу у сфері збільшення інвестицій суб'єктами господарювання через те, що нерозподілений прибуток підприємств, за рахунок якого фінансуються інвестиції у вітчизняні компанії, виключається з об'єкту оподаткування, відповідно, автоматично збільшуються грошові резерви компаній. По-друге, покращиться доступ до кредитних коштів через відсутність необхідності маніпуляцій з показниками фінансової звітності з метою оптимізації податкових платежів. По-третє, впровадження податку на виведений капітал замість податку на прибуток позитивно вплине на підприємницьку активність через отримання можливості самостійно приймати рішення щодо часу сплати податку та інвестування у господарську діяльність.

Суттєвим аргументом на користь трансформації системи оподаткування прибутку юридичних осіб є значне зниження адміністративного тягаря як для контролюючих органів у сфері оподаткування, так і для підприємств через зменшення кількості транзакцій, які є об'єктом оподаткування, що сприятиме налагодженню податкової дисципліни та зниженню витрат на дотримання вимог законодавства. Зміна об'єкту оподаткування з всього обсягу нерозподіленого прибутку на фактичний розподілений прибуток у вигляді дивідендів та інших форм капіталу, що виводиться, фактично є відстрочкою прибуткового оподаткування та, ймовірно, негативно відіб'ється на показниках податкових надходжень перших періодів застосування податку на виведений капітал через те, що на початковому етапі суб'єкти господарювання, скоріш за все, будуть використовувати отриманий прибуток в напрямі фінансування інвестицій, однак, у середньостроковій перспективі фіскальна ефективність від оподаткування податком на виведений капітал все ж таки буде зростати.

Рис. 4. Фінансовий механізм трансформації оподаткування прибутку юридичних осіб в Україні шляхом запровадження податку на виведений капітал, адаптовано авторами до предмету дослідження [1]

За оцінкою об'єднання КМ «Партнери» негативний вплив у короткостроковій перспективі на рівень бюджетних доходів від прибуткового оподаткування юридичних осіб буде складати 11 млрд грн або 0,5% ВВП 2016 року. Однак, за оцінкою Державної фіскальної служби, очікуваний негативний вплив на рівень податкових надходжень планується на рівні 39 млрд грн (1,7% ВВП

2016 р.) [4, с. 17]. Звісно, такі втрати для бюджету України є суттєвими через те, що через виконання вимог МВФ, в результаті запровадження будь-якої реформи повинна бути повна фіскальна компенсація, яка планується до отримання у середньостроковій перспективі через відсутність практики перенесення отриманих збитків на майбутні періоди, суттєве спрощення адміністрування податку та, відповідно, податкового контролю за його сплатою.

За результатами аналізу звіту «Licit Financial Flows from Developing Countries: 2005-2014» [13] Україна займає 14-те місце в рейтингу країн, які виводять капітал в офшори, тобто щорічно з країни виводиться приблизно 10,8 млрд дол, або близько 10% ВВП. Зауважимо, що навіть у найбільш песимістичному варіанті ДФС стосовно фіскального ефекту від імплементації моделі податку на виведений капітал в Україні (втрата 39 млрд грн з 60 млрд грн податкових надходжень від податку на прибуток у 2016 р.), на нашу думку, підприємства, які розподіляли отриманий прибуток шляхом офіційної сплати дивідендів, ймовірно, продовжать таку практику і в подальшому, забезпечуючи приблизно 20 млрд грн податкових надходжень. Враховуючи щорічне виведення в офшори близько 10% ВВП, що складало приблизно 238 млрд грн у 2016 р., за умови дотримання принципів оподаткування податку на виведений капітал до бюджету або надійде 20% від цієї суми (47,6 млрд грн), що автоматично зменшить негативний фіскальний ефект від запровадження податку на виведений капітал, або ці ресурси залишаться у податковій системі України, тим самим витратяться на збільшення виробництва, сплату інших податків і зборів, заробітні плати, інвестиції.

Висновки та перспективи подальших досліджень. У результаті проведеного дослідження зроблено наступні висновки:

1. Виокремлено економічну сутність категорії «фінансовий механізм трансформації системи оподаткування прибутку юридичних осіб», а саме – комплекс фінансових методів, нормативно-правового та інформаційного забезпечення та важелів впливу на структурну перебудову системи оподаткування прибутку юридичних осіб, спрямовану на формування системних підстав відновлення економіки через спрощення адміністрування системи оподаткування прибутку, зменшення дискреційних можливостей та корупційної складової, консолідації фінансових ресурсів для сприяння інвестуванню та оновленню матеріально-технічної бази суб'єктів господарювання.

2. Обґрунтовано, що трансформація чинної системи оподаткування прибутку юридичних осіб шляхом імплементації моделі податку на виведений капітал в Україні в цілому буде мати позитивний вплив на економічний розвиток країни, що в т. ч. буде полягати у збільшенні інвестицій та поліпшенні ділового клімату. Фіскальний вплив у короткостроковій перспективі буде негативним, але він компенсується у середньостроковій перспективі за рахунок спрощення системи податкового контролю, відсутності практики перенесення отриманих збитків на майбутні періоди і непрямого ефекту від покращення інвестиційного клімату. На нашу думку, як підприємства, так і контролюючі органи одразу відчують зниження адміністративного тягаря, що позитивно вплине на загальне сприйняття реформи.

3. Доведено, що запропонована система є економічною саморегулюючою моделлю через те, що в ситуації, коли дивіденди не нараховуються та,

відповідно, не сплачується податок на виведений капітал, ресурси або реінвестуються в бізнес, що автоматично збільшує обсяги виробництва, оборот послуг і товарів та спричиняє збільшення податкових надходжень від податку на додану вартість і податків та зборів, що стягуються у процесі нарахування заробітної плати, або залишаються на рахунках у банках, поліпшуючи можливість банківських установ щодо кредитування.

4. Розроблено фінансовий механізм трансформації оподаткування прибутку юридичних осіб в Україні шляхом імплементації моделі податку на виведений капітал, запровадження якого, з одного боку, сприятиме збільшенню інвестування у вітчизняні підприємства та відновленню економіки через зменшення дискреційних можливостей та корупційної складової, спрощенню адміністрування системи оподаткування прибутку, а з іншого – непрямо впливатиме на структурне оновлення економіки країни, підтримуючи підприємство як динамічний процес.

У подальших дослідженнях планується приділити увагу розробленню комплексу індикаторів ефективного функціонування запропонованої системи оподаткування прибутку юридичних осіб.

1. *Бакеренко Н. П.* Фінансово-економічний механізм управління діяльністю готельних підприємств : Автореф. дис... канд. екон. наук: 08.00.04 / Н. П. Бакеренко ; ПВНЗ «Європейський університет». – К., 2012. – 20 с.

Bakerenko N. P. Finansovo-ekonomichniy mekhanizm upravlinnia diialnistiu hotelnykh pidpriemstv : avtoref. dys... kand. ekon. nauk: 08.00.04 / N. P. Bakerenko ; PVNZ «Ievropeiskiy universytet». – K., 2012. – 20 s.

2. *Груба Г. І.* Фінансовий механізм державного регулювання розвитку інтелектуального капіталу // Інвестиції: практика та досвід. – 2014. – № 7. – С. 144–147.

Hruba H. I. Finansoviy mekhanizm derzhavnoho rehuliuвання rozvytku intelektualnoho kapitalu // Investytsii: praktyka ta dosvid. – 2014. – № 7. – С. 144–147.

3. Економічна енциклопедія : [в 3-х т.] / за ред. С. В. Мочерного та ін. – К. : Видавничий центр «Академія», 2000. – Том 2. – 848 с.

Ekonomichna entsyklopediia : [v 3-kh t.] / za red. S. V. Mochernoho ta in. – K. : Vydavnychiy tsentr «Akademiiia», 2000. – Tom 2. – 848 s.

4. *Заха Д., Оттен Т., Беліі О., Джучі Р.* Податок на прибуток підприємств чи податок на виведений капітал: аналіз та рекомендації // Німецька консультативна група ; Інститут економічних досліджень та політичних консультацій. – Берлін, 2017. – 21 с.

Zakha D., Otten T., Belii O., Dzhuichi R. Podatok na prybutok pidpriemstv chy podatok na vyvedeny kapital: analiz ta rekomendatsii // Nimetska konsultatsiina hrupa ; Instytut ekonomichnykh doslidzhen ta politychnykh konsultatsii. – Berlin, 2017. – 21 s.

5. *Півень А. І.* Формування фінансово-економічного механізму стабілізаційного управління підприємством // Вісник ДонНУЕТ. – Донецьк : ДНУ імені Туган-Барановського, 2010. – № 3. – С. 121–126.

Piven A. I. Formuvannya finansovo-ekonomichnoho mekhanizmu stabilizatsiynoho upravlinnia pidpriemstvom // Visnyk DonNUET. – Donetsk : DNU imeni Tuhan-Baranovskoho, 2010. – № 3. – S. 121–126.

6. *Полторак А. С., Усенко О. С.* Оптимізація податкової політики в умовах фіскальної децентралізації в Україні // Modern economics. – 2017. – № 2. – С. 50–54.

Poltorak A. S., Usenko O. S. Optymizatsiia podatkovoi polityky v umovakh fiskalnoi detsentralizatsii v Ukrainii // Modern economics, 2017. – № 2. – S. 50–54.

7. *Полторак А. С.* Фінансово-економічний механізм регулювання розвитку інтелектуального капіталу // Економіка і управління. – Київ, 2016. – № 2. – С. 51–55.

Poltorak A. S. Finansovo-ekonomichniy mekhanizm rehuliuвання rozvytku intelektualnoho kapitalu // Ekonomika i upravlinnia. – Kyiv, 2016. – № 2. – S. 51–55.

8. *Татнуова І.* Трансформація податку на прибуток підприємств у податок на виведений капітал // Європейський інформаційно-дослідницький центр. – Київ, 2016. – 43 с.

Tartunova I. Transformatsiia podatku na prybutok pidpriemstv u podatok na vyvedenyi kapital // Yevropeiskiy informatsiino-doslidnytskyi tsentr. – Kyiv, 2016. – 43 s.

9. *Циганюк Ю.* Податок на виведений капітал vs податок на прибуток: про що сперечаються «у верхах» [Електронний ресурс] // Бухгалтер&Закон. – 2016. – № 44. – Режим доступу: <https://goo.gl/Z4hC3b>

Тsyhaniuk Yu. Podatok na vyvedenyi kapital vs podatok na prybutok: pro shcho sperechaiutsia «u verkhakh» [Elektronnyi resurs] // Bukhhalter&Zakon. – 2016. – № 44. – Rezhym dostupu: <https://goo.gl/Z4hC3b>

10. *Черкашин В.* Прибуткова справа. Чи потрібен Україні податок на виведений капітал [Електронний ресурс] // Реанімаційний пакет реформ. – Режим доступу: <https://rpr.org.ua>

Cherkashyn V. Prybutkova sprava. Chu potriben Ukraini podatok na vyvedenyi kapital [Elektronnyi resurs] // Reanimatsiyniy paket reform. – Rezhym dostupu: <https://rpr.org.ua>

11. *Brooks, Chris, Godfrey, Chris, Hillenbrand, Carola, Money, Kevin* (2016). Do investors care about corporate taxes? *Journal of Corporate Finance*, 38: 218-248. <https://doi.org/10.1016/j.jcorpfin.2016.01.013>

12. *Creedy, John, Gemmell, Norman* (2009). Corporation tax revenue growth in the UK: A microsimulation analysis. *Economic Modelling*, 26 (3): 614-625. <https://doi.org/10.1016/j.econmod.2009.01.008>

13. Illicit Financial Flows to and from Developing Countries: 2005-2014 // *Global Financial Integrity*. - April 2017. [Електронне джерело]. – Режим доступу до ресурсу: http://www.gfintegrity.org/wp-content/uploads/2017/05/GFI-IFF-Report-2017_final.pdf

14. *Mitra, Shalini* (2017). To tax or not to tax? When does it matter for informality? *Economic Modelling*, 64: 117-127 <https://doi.org/10.1016/j.econmod.2017.02.024>

15. *Suchyk, T.* (2016). Exit Capital Tax – the Alternative to Existing Corporate Profit Tax / Tetyana Suchyk, Anna Kravchuk // *The Ukrainian Journal of Business Law*. – №11. – pp. 24-25.